

יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַכְנוּ בְּבְרַכָּהּ הַמְשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה
הַקְּתוּבָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עֶבְדְּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אֲהָרֹן וּבְנֵי כַהֲנָגִים
עִם קְדוּשָׁתְךָ קְאָמוּר :

לש"צ אחרי אריא :

לצד חתיכל לצד ימינו לצד ההיכל לצד שמאלו

יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיְשַׁמְרֶךָ : יָאֵר יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ

לצד חתיכל לצד ימינו לצד שמאלו

וַיַּחַנְךָ : יֵשָׂא יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיֵּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם :

בתענית צבור במנחה אומרים שים שלום, ויחיד המתענה אומר שלום רב.
בשחרית

במנחה ובערבית

שְׁלוֹם רַב עַל-

יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ

תְּשִׂים לְעוֹלָם כִּי

אַתָּה הוּא מֶלֶךְ

אֲדוֹן לְכָל-הַשְּׁלוֹם

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָּה חַן
וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ
כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְּאוֹר פָּנֶיךָ
נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים
וְאַהֲבַת חֶסֶד וַיְצַדֶּקָהּ וּבְרַכָּהּ
וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם

עולת ראיה (לקוטים)

«כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש. כדי שתתן טעם בפירות»
(שם). יחש ארץ זבת חלב ודבש להבטחת האבות הוא מכוון מאד, כי לעם
שפל אי"צ הרחבת החיים ועוד תזיק לו ברכת הטבע היתרה והגדושה, שתתנהו
לנום בחיק העצלות באשר אין לו מעורר הכרחי, או שתוציאנו לתרבות רעה.
אבל עם נעלה וגוי קדוש ראוי הוא שיחיה חיים של הרחבת הדעת, לא על
הלחם לבדו כ"א על כל ברכת ד', חיי התענוג הנלקח לתעודת רוממות הנפש.
הוא מרומם גוי, ע"כ לאות על מצב ישראל הרם שלטוף כל סוף יגיעו אליו, באה
ההבטחה כי ארצם תהיה ברוכה ארץ זבת חלב ודבש, ובזאת נתבשרו האבות
שיהיו בניהם אנשים רמי מעלה, שברכת ד' הרוחנית תתגבר בהם ע"י חיי השלוה
והעודן, אע"פ שבאשמת הדורות שהרעו בחירתם נתקיים בעונינו, ואכל ושבע
ודשן ופנה אל אלהים אחרים, מ"מ זאת היא מחלה עוברת, ויתעכל הרע ע"י
צירוף הגליות וזכור הצרות שעברו עלינו, אבל הגוי שנוצר לגדולות ישאר על
אפיו, להיות מלא זיו החיים, ועם הנוצר לחכמה ודעת, ולהפיץ אורה ובינה רבה

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת וּבְכָל
שָׁעָה בְּשְׁלוֹמְךָ

בספר חיים.

בעשרת ימי תשובה אומרים בספר וכו', ואם לא אמר בספר, ונזכר אחרי שאמר
ברוך אתה ד' בסיום הברכה, לא יחזור.

בעשיית בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם וּפְרֻסָּה טוֹבָה נִזְכָּר וְנִקְטָב לְפָנֶיךָ
אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשְׁלוֹם :

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּבָרַךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם :

עולת ראיה (לקוטים)

בעולם, אי אפשר לו שיחיה חיים של צמצום באין דבר המרחיב דעתו, וכן
זבת חלב ודבש היא גורה להקיש על יתר נעם החיים כפי הדרוש לנפש גדולה
של עם גדל דעות, ופונה רק למעלה, וכן אמרו חז"ל (ירוש' תענית פ"ד ה"ה) «מתיקה,
מרגלת את הלשון לתורה». ע"כ יסוד ארץ זבת חלב ודבש שנשבעת לאבותינו
אינו מציין את הרבוי הכמותי של העושר החמרי, שעדיין אין בו מפורש
היתרון של העם הצריך לברכה זו, כ"א היתרון האיכותי, שתתן טעם בפירות
כלומר טעם נאה וערב, מעדן את הנפש ומשמחה. זהו דבר גדול ועקרי בעם
אשר פניתו היותר אדירה היא שלמותו הרוחנית, השכל וידע את ד', שזאת
היתה מגמת שבועת ד' לאבות.

ברכנו אבינו כאלו כאחד באור פניך, כי באור פניך נתת לנו ד' אלהינו
תורת חיים ואהבת חסד. ע"פ ההשגה המשגת את הבורא ב"ה מצד בריותיו
לבו, נקראה בשם מלכנו, שעיקר השלמות המצויר בו הוא לא מצד עצמו כ"א
מצד עורך המלוכה, וע"פ ההשגה, המשגת אותו באור הנפש, הנעלה והנשגב
מכל ציורי השלמות הנכרים ע"י הברואים, נקראה בשם אבינו, שעיקר שלמותו
שמצד עצמו אינו בטל לערך האב, ובודאי ראוי לנו לחשוך ולהמשיך ברכה
מוזאת ההשגה הקדושה הבאה מטהרה של הנפש להראות פני ד', שלא מצד
הכרת הברואים לבד רק מצד הכרה עצמית באורו ית', בהשגת זיו העליון של
אור פני המלך המתנשא לכל לראש מעל כל ענין העולמות, אבל זאת ההכרה
של עצם הטוב העליון הנשפע בנבראים ג"כ תושג דוקא ע"י השגת תכלית כללות
הבריאה ועומק טוב הרצון המתגלה בה, התגלות זו שבכריאה יש לה שני פנים :
גם כל איש וכל נברא יחיד, בתוך דבר שלם לעצמו, מקבל הוא אורה וחסד
לתכלית הטוב והרצון, ועל ערך רבוי המעשים הבודדים נאמר «מה רבו מעשיך
ה'», ולעומת זאת לאין ערך הגדל הופעת התכלית המתאחדת בכל הבריאה, כראותנו
את כולה כאיש אחד, ולפי תכלית הנשגב, שלמענו נעשו כל המעשים, כולם
הם כמעשה אחד בגדלם הכללי, וע"ז נאמר «מה גדלו מעשיך ד', ורק על ידה אפשר
להבחין באמת טוב ד', אמנם עיקר התקשרות כל חלקי הבריאה לתכלית
אחת אינה כ"א ע"י התורה, שלפני מתן תורה היו ב' אלפים (ע"ז ט), בלא סדרים